

Sak 0003/20 i samferdselsutvalget

Byvekstavtalen 2019 - 2029 - Tilskudd til bedre kollektivtilbud og reduserte kollektivtakster

Utdypende kommentar fra fylkesrådmannen

Det er tre finansieringsordninger for bedre kollektivtrafikk som er knyttet til nylig signert Byvekstavtale 2019 – 2029 for Nord-Jæren: (1) belønningsordningen, (2) tilskudd til bedre kollektivtilbud og (3) tilskudd til reduserte kollektivtakster. De to sistnevnte ble etablert i forbindelse med regjeringens bompengeforlik. Midlene tilgjengelig i de tre ordningene er som følger: (1) 2 612 mill. 2020-kr. i hele avtaleperioden, (2) 85 mill. 2020-kr. årlig i den kommende tiårsperioden fom. 2020 og (3) 50 mill. 2020-kr. årlig i den kommende tiårsperioden fom. 2020. Fylkeskommune må melde tilbake til samferdselsdepartementet innen 1. april hvordan midlene til (2) tilskudd til bedre kollektivtilbud og (3) tilskudd til reduserte kollektivtakster er tenkt brukt.

Fylkesrådmannens saksfremlegg innebærer et forslag til hvordan midlene fra ordningen (2) tilskudd til bedre kollektivtilbud og (3) tilskudd til reduserte kollektivtakster skal brukes. Det legges frem for behandlingen i samferdselsutvalget, fylkesutvalget og fylkestinget, siden departementet krever den type formell behandling i fylkeskommunen som primæransvarlig for kollektivtrafikken. Styringsgruppen for Bymiljøpakken har ikke ansvar eller myndighet for kollektivtrafikken, og er dermed ikke beslutningsmyndighet. Styringsgruppen vil imidlertid få saken til orientering før endelig behandling av saken i fylkestinget.

Saksfremlegget omhandler derimot *ikke* bruken av midler tildelt innenfor belønningsordningen. Det er en ordning etablert fra før som styringsgruppen for Bymiljøpakken har ansvaret for. Saker som omhandler belønningsmidler, skal dermed ikke til behandling i fylkestinget.

Bruken av midler fra disse tre finansieringsordningene skal støtte opp under målsettingene i Byvekstavtalen. Nullvekstmålet gjelder ikke bare interne turer på Nord-Jæren men også turer til /og fra Nord-Jæren (innpendling). Slikt sett er det avtalemessig mulig å bruke noen av disse midlene til forbedring av kollektivtilbudet til og fra Nord-Jæren. Selvfølgelig må dette stå i forhold til at hovedtyngden av satsingen skjer på Nord-Jæren (dvs. kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg i grensene fra 1.1.2019).

Midlene fra ordningen «Tilskudd til bedre kollektivtilbud» foreslås brukt til en omfattende økning av ruteproduksjonen i alle deler av Nord-Jæren. I tillegg kommer en forbedring av tilbringer bussene til Jærbanen i Klepp og Time kommune, videre en oppgradering av busstilbudet til/fra Ålgård. Av 85 mill. 2020 kr. årlig foreslås brukt ca. 62 mill. 2020-kr. De resterende midlene settes av til fond i påvente av ellers relevante

forbedringstiltak. Elektrifisering av busstilbudet på Nord-Jæren vil stå sentralt her. Her er det så langt kun avsatt minimalt med midler fra belønningsordningen.

Midlene fra ordningen «Tilskudd til reduserte kollektivtakster» foreslås brukt i hovedsak på tre hovedtiltak:

- 1) En fortsatt fullstendig integrering av takstene for kollektivtilbudet på Nord-Jæren og mellom Sandnes og Egersund (buss, tog og bybåtene). Avtalen med togoperatøren var i ferd med å bli sagt opp fra Kolumbus på vegne av fylkeskommunen, siden kostanden ikke lenger var mulig å bære økonomisk for fylkeskommunen. Konsekvensen av oppsigelse av denne avtalen hadde vært en kraftig prisøkning for kollektivreisende som bruker jernbanen. Å kunne sikre en fornyet avtale med togoperatøren med bruk av tilskuddsmidlene vurderes derfor av rådmannen som klart å oppfylle kravet som et takstreduserende tiltak. Litt mer enn halvparten av togreisende på Jærbanen er reisende innenfor Nord-Jæren (Sandnes – Stavanger). Rådmannen mener av det er rett å inkludere hele lokaltogstrekningen mellom Stavanger og Egersund i denne ordningen som bidrag til å oppfylle nullvekstmålet.
- 2) Prisen for periodepass sone 1 senkes med rundt 18 prosent til 620 kr. Prisen for de andre sonene justeres tilsvarende. 90 prosent av kundene som bruker periodepass sone 1 bidrar til å oppnå nullvekstmålet på Nord Jæren. Tiltaket er av marginal betydning for interntrafikken i områdene Dalane, Sør-Jæren, Ryfylke og Dalane. Fylkeskommunens takstregulativ med tilhørende soneinndeling er en helhet som ikke uten videre kan tilpasses lokalpolitiske innspill.
- 3) HjemJobbHjem (HJH)-ordningen gjøres med flere tiltak vanntett i den forstand at den som jobber på Nord-Jæren i en HJH-bedrift kan bruke de samme tiltakene uavhengig bosted. Dette er ikke et takstilbud i seg selv, men en ordning etablert ved siden av ordinært tilbud i arbeidet med å nå nullvekstmålet (mobilitetspåvirkning).

Det er omfattende tiltak som er foreslått i saksfremlegget, og som klart vil styrke kollektivtrafikkens konkurransevne på Nord-Jæren. Fylkesrådmannen mener at de foreslåtte tiltakene bidrar klart til å nå nullvekstmålet og er dermed i tråd med signert Byvekstavtale. Ut fra sitt primæransvar for kollektivtilbudets utvikling bidrar fylkeskommunen til å få oppfylt avtalens intensjon og mål. I tillegg bør det tas hensyn til at innbyggere utenfor Bymiljøpakkens område også bidrar med finansiering av pakkens prosjekter, i form av bompenger.

Stavanger 4.2.2020

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Gottfried Heinzerling
samferdselssjef